

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2017/18:3742

av **Sofia Damm m.fl. (KD)**

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2018 inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att regeringen ger ett särskilt uppdrag till Sida och Expertgruppen för biståndsanalys i syfte att stärka kvaliteten i genomförandet av biståndet i tider när biståndet ökar substantiellt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att departementens handlingsplaner för politiken för global utveckling blir offentliga och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdra åt exempelvis Expertgruppen för biståndsanalys att kontinuerligt granska regeringens arbete med genomförandet av politiken för global utveckling (PGU) och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omfördela biståndet för att kunna hjälpa fler människor som befinner sig på flykt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att påbörja arbetet med att bygga upp en egen svensk struktur för att kunna bistå med flyktinghjälp i vår värld och tillkännager detta för regeringen.

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i ökad utsträckning kanalisera det humanitära stödet genom civilsamhällesorganisationer och samfund som arbetar i den direkta ”frontlinjen” i katastrofområden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det multilaterala stöd som Sverige ger till en rad olika FN-organ måste fokuseras och samlas hos de organ som arbetar bland flyktingar och med barns säkerhet och rättigheter (UNHCR, WFP, Cerf och Unicef) och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige måste ligga i framkant när det gäller att stödja och utveckla insatser som syftar till att skapa arbets- och utbildningstillfällen för människor på flykt och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en särskild biståndsstrategi inklusive en frihetsfond som inriktas på att ge stöd till människorättsförsvarare, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige och EU måste ställa krav på att den eritreanska regimen släpper Dawit Isaak fri för att kunna få ingå i EU:s biståndsprogram, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen måste tydliggöra att även stöd till av den kubanska regimen icke erkända organisationer ska kunna utgå och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att nya landstrategier som tas fram alltid ska innehålla en analys av situationen för religions- och övertygelsefriheten och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla diplomater bör ha genomgått utbildning i frågor som rör religionsfrihet och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att intensifiera ansträngningarna för att civilsamhällesaktörer och oppositionspolitiker ska kunna verka, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att barnäktenskap aktivt måste motverkas på ett kulturellt och värderingsmässigt plan och tillkännager detta för regeringen.

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att satsa ytterligare medel på vaccin och andra hälsoinsatser via den globala fonden och den globala vaccinalliansen Gavi och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige måste ställa krav på att den palestinska myndigheten bättre uppfyller demokratiska principer, bekämpar korruption och respekterar mänskliga rättigheter för att få ta emot bilateralt bistånd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Tabell 1			
Anslagsförslag 2018 för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd			
<i>Tusental kronor</i>			
Ramanslag		Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (KD)
1:1	Biståndsverksamhet	41 606 382	+8 500
1:2	Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	1 171 090	
1:3	Nordiska Afrikainstitutet	16 103	
1:4	Folke Bernadotteakademien	123 955	
1:5	Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete	50 000	
1:6	Utvärdering av internationellt bistånd	17 679	
	Summa	42 985 209	+8 500

Tabell 2				
Avvikelser gentemot regeringen				
<i>Miljoner kronor</i>				
		Avvikelse från regeringen (KD)		
		2018	2019	2020
Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd				
1:1	Biståndsverksamhet	+9	+9	+9
	Summa	+9	+9	+9

Frihet och utveckling i vår omvärld

Kristdemokraternas syn på utveckling

Vi har alla ett moraliskt ansvar att arbeta för att utrota fattigdom och förtryck i världen. Idén om att alla människor, var de än bor, har samma värde och att vi alla har ett ansvar för varandra utgör en stark motivation till den solidaritet som är grundläggande i den kristdemokratiska ideologin. Den solidariteten stannar inte vid Sveriges gräns.

De övergripande målen för Sveriges utvecklingsamarbete måste vara att hävda människovärdet, höja de fattigaste människornas levnadsnivå och främja mänskliga rättigheter och demokrati. Den enskilda människans situation måste vara i fokus för detta arbete. Genom ökad delaktighet i samhället, starkare civila samhällen och större spridning av makt och resurser främjas förutsättningarna för en hållbar utveckling.

Kristdemokraterna vill ha en ambitiös utvecklingspolitik och värnar ett generöst bistånd. Under Alliansregeringen (2006-2014) var Kristdemokraterna pådrivande för att 1% av Sveriges bruttonationalinkomst avsattes till internationellt bistånd varje år. Vi prioriterar fortsatt enprocentsmålet och når i år denna målsättning även med den nya beräkningsmodellen för BNI. När biståndet kraftfullt höjs är det dock av största vikt insatserna är effektiva och leder till verklig skillnad. De myndigheter och organisationer som administrerar biståndet måste parallellt stärkas för att upprätthålla en hög kvalitet på biståndet. Det måste säkerställas att kapaciteten för att administrera och följa upp biståndsinsatser är hög. Behoven i världen är stora och medel ska inte gå förlorade på grund av dålig kontroll och insyn.

Kristdemokraterna föreslår därför att ett särskilt uppdrag ges till Sida och till Expertgruppen för biståndsanalys för att inkomma med förslag kring hur kvalitetsarbetet i myndigheter och organisationer kan stärkas i samband med att biståndsramen ökar. Kristdemokraterna vill också se att en utredning tillsätts som ger förslag till hur biståndet kan utvecklas framgent mot bakgrund av att anslaget fortsätter att växa under de kommande åren. En sådan utredning ska också presentera förslag om hur Sida kan ha öppna processer, upphandlingar eller öppna ”call for proposals” när bilaterala samarbetsstrategier ska genomföras.

I tider av ett högre och växande bistånd är det särskilt viktigt att Sverige inte blir alla goda gåvors givare och ständigt bygger ut åtagandena tematiskt utan identifierar de områden där Sverige har ett tydligt mervärde och förmåga att agera komplementärt i förhållande till andra givare. Inriktningen måste också styras av hur behoven i världen ser ut. Kristdemokraterna vill särskilt lyfta tre områden som särskilt angelägna.

1. Stöd och hjälp till världen allra fattigaste. Det handlar om möjlighet att släcka törsten, tvätta sig och laga mat med rent vatten. Det handlar om att barn inte ska behöva somna hungriga. Att tillgången till vaccin blir så god att människor inte ska behöva dö av enkla sjukdomar som för oss i Sverige är bortglömda sedan länge.
2. Stöd till människor på flykt. Sverige och omvärlden måste i högre grad bidra till att hjälpa människor på flykt. I många fall förvandlas de tillfälliga flyktinglägren till långsiktiga boenden med stora humanitära behov. Sverige måste bidra på nya sätt för att möta människors nöd och utsatthet. Vatten, mat och utbildning får inte bli en bristvara när det internationella samfundet tar på sig ansvar för människor i utsatthet.
3. Demokrati och mänskliga rättigheter måste stärkas. Demokratin är på tillbakagång. Runt om i världen trycks det civila samhället, oppositionspolitiker, journalister och jurister tillbaka. Utrymmet för de mänskliga rättigheterna minskar och riskerar att resultera i en allt mer osäker värld. Stödet till dessa grupper behöver stärkas och prioriteringen hållas högre av regeringen.

Sveriges politik för global utveckling

Sveriges politik för global utveckling, PGU, i kombination med Agenda2030 sätter ramarna och ambitionsnivån för vårt bidrag till en rättvis och hållbar, global utveckling. Det svenska utvecklingssamarbetet är ett viktigt redskap i dessa strävanden, men det är viktigt att poängtera att PGU inte primärt handlar om bistånd, utan om att alla politikområden inom ramen för sina områden ska bidra till en rättvis och hållbar global utveckling. Det är välkommet att regeringen utsett PGU-ansvariga på samtliga departement och att varje departement tar fram handlingsplaner för arbetet med PGU kopplat till Agenda 2030. Kristdemokraterna betonar vikten av att dessa handlingsplaner blir offentliga så att regeringens arbete med PGU kan granskas. Regeringen bör också organisera arbetet med PGU på ett sådant sätt att det i slutändan

inte är departementens särintressen som styr när en fråga ska avgöras.

Kristdemokraterna vill också att exempelvis Expertgruppen för biståndsanalys (EBA) fortlöpande granskar regeringens arbete med genomförandet av PGU:n.

Internationellt bistånd – våra prioriteringar

Humanitärt stöd

Fler människor än på många decennier befinner sig på flykt, undan vedervärdig terror och våldsamma regimer i sina hemländer. Enorma humanitära insatser behövs för att skapa trygghet och framtidstro för de medmänniskor som flyr för sina liv. Det rådande världsläget gör att Kristdemokraterna vill avsätta en betydande del av den svenska biståndsbudgeten för humanitära hjälpinsatser. FN:s flyktingorgan UNHCR är den centrala aktören för att hjälpa människor på flykt, så bör det även förbli Dock har en gigantisk organisation lite utrymme för flexibilitet och insatserna kommer ofta sent. Kristdemokraterna anser därför att det, likt Danmark och Norge, är dags att bygga upp en egen struktur för att kanalisera hjälpinsatser till flyktingar.

Vidare har det civila samhället, i form av t.ex. frivilligorganisationer och samfund i utvecklingsländer eller konfliktområden ofta kontakter och direkta distributionssystem som bör nyttjas, speciellt då biståndet, på grund av väpnade strider eller diktaturregimer, inte alltid når fram via officiella kanaler. Alltför ofta lägger de internationella humanitära systemen endast fokus på internationella organisationer och lämnar de lokala aktörerna utan inflytande. Sverige bör verka för att i ökad utsträckning även kanalisera det humanitära stödet genom mindre civilsamhällesorganisationer och samfund som arbetar i den direkta ”frontlinjen” i katastrofområden, som har bättre lokalkännedom och som finns på plats långsiktigt.

Kristdemokraterna menar att det multilaterala stöd som Sverige ger till en rad olika FN-organ bör fokuseras och i större utsträckning än tidigare samlas hos de organ som har störst verksamhet bland flyktingar och som arbetar med barns säkerhet och rättigheter så som UNHCR, WFP, Cerf och Unicef.

Det behövs en Marshallplan för att återbygga stora delar av Mellanöstern, med långsiktiga och uthålliga satsningar på att skapa trygghet, arbete och utbildningsmöjligheter i och omkring fallerade stater. Det behövs framtidstro i området liksom goda krafter i Syrien, Irak, Yemen och Afghanistan, som kan vara med och bygga upp fredliga, stabila och på sikt demokratiska länder. Sverige måste ligga i framkant när det gäller att stödja initiativ för att skapa arbets- och utbildningstillfällen för människor på flykt. Att Världsbanken kunnat initiera stöd för att arbeta med ekonomisk utveckling och jobbskapande i medelinkomstländer som tagit emot många flyktingar, så som Libanon och Jordanien är mycket positivt. Sverige måste ha en flexibel inställning till att stödja länder som ekonomiskt sett är medelinkomstländer, men som tar ett mycket stort ansvar för flyktingmottagande.

Demokratiutveckling – en grund för framtida fred och säkerhet

Sverige ska vara en kompromisslös röst för fred, frihet och mänskliga rättigheter i världen. Att stärka demokratin och öka respekten för mänskliga fri- rättigheter ska vara centrala mål för det svenska biståndet. Sverige ska stödja demokratikämpar och verka för stärkt yttrandefrihet och tankefrihet i länder där den begränsas. Demokrati och frihet är den bästa garanten för fred och säkerhet. Endast med varaktig och stabil demokrati som grund kan social och ekonomisk utveckling få hållbart fäste i samhällen. Vi kan aldrig acceptera att människor diskrimineras på grund av kön, sexuell läggning, etnisk eller religiös tillhörighet.

Flera av det civila samhällets organisationer arbetar särskilt för att stödja oppositionella grupper och människorättsaktivister i repressiva stater runt om i världen. Detta arbete är oerhört betydelsefullt för de enskilda som dagligen riskerar sin egen och familjens säkerhet för att stå upp för de fri- och rättigheter som vi alla äger. Svenska organisationers insatser till stöd för demokratikämpar och människorättsaktivister runt om i världen måste ytterligare prioriteras och stärkas. Genom historien har vi sett att enskilda personer kan spela en avgörande roll för utvecklingen i ett land. Många gånger får de och deras familjer betala ett högt pris för sin övertygelse. Sverige bör införa en särskild biståndsstrategi, inklusive en frihetsfond, som enbart inriktas på att ge stöd till människorättsförsvarare, som inte ges stöd på andra sätt. Det kan vara mindre grupper, enskilda journalister, personer som rapporterar om mänskliga rättigheter. Det kan handla om att ge stöd till personerna så att de kan verka, leva mer värdigt och få kontakt

med omvärlden. Detta skulle kunna möjliggöra exempelvis för demokratikämpar i Kuba, Venezuela och Vitryssland att nås av direkta och snabba insatser.

Yttrandefrihet är en mänsklig rättighet och en av grundstenarna i en demokrati. Alla människor har rätt att uttrycka sig, ta del av och sprida information och åsikter. Det fria ordet främjar samhällelig och demokratisk utveckling. Internet har på bara några år förändrat världen. Det har ökat människors möjligheter att få kunskap och information, uttrycka åsikter och utbyta idéer. Samtidigt finns en tendens till att regeringar genom censur, övervakning, restriktiv lagstiftning och filtrering försöker ta kontroll över den informationsspridning och det idéutbyte som internet bidrar till. Enligt Freedom House har friheten och säkerheten på internet de senaste åren varit på tillbakagång. Världen över fängslas bloggare och journalister. Sedan 15 år tillbaka sitter den svensk-eritreanske journalisten Dawit Isaak fängslad utan rättegång på grund av sin kritik mot regimen. Både regeringen och EU måste öka sina ansträngningar för att få Isaak fri. Kristdemokraterna menar att krav måste ställas på att den Eritreanska regimen släpper Dawit Isaak fri för att Eritrea ska kunna ta emot medel från EU:s biståndsprogram.

Situationen för journalister och oberoende medier har försämrats än mer i Turkiet efter den misslyckade statskuppen. Åtgärderna som alltjämt genomförs som svar på kuppörsöket är djupt oroväckande och hotar demokratiutvecklingen och yttrandefriheten. Kristdemokraterna föreslår ökade medel och ansträngningar för att stärka journalisters förutsättningar och säkerhet i Turkiet.

Värna religionsfriheten

Insatser för att bekämpa förtryck mot minoriteter eller olikvärdiga grupper behöver prioriteras. Med goda demokratiska värden som grund kommer även den socioekonomiska utvecklingen i utvecklingsländerna att gå snabbare framåt, men på alltför många håll förföljs människor idag för sin tro och drivs på flykt från sina hem under de mest vedervärdiga hot.

Religions- och övertygelsefrihet är en viktig fråga att ta hänsyn till i utformningen av svenskt utvecklingssamarbete. Det handlar om frihet från tvång, frihet att uttrycka sig och om icke-diskriminering. Därför bör nya landsstrategier som tas fram alltid innehålla

en analys av situationen för religions- och övertygelsefriheten. Vidare bör alla diplomater ha genomgått utbildning i frågor som rör religionsfrihet. Ett land där religionsfriheten starkt inskränks är Iran. Iran har inlett ett återtåg till världsgemenskapen i takt med att sanktionerna mot landet hävs. Samtidigt har inte villkoren för Irans befolkning blivit bättre. Regimen fortsätter att förfölja oliktankande. Konvertiter som lämnat islam är en särskilt utsatt grupp. Kristna konvertiter arresteras och hålls bland annat fängslade i det notoriska Evin-fängelset i Teheran där det finns en särskild avdelning för oliktankande och politisk fångar. Sedan revolutionen 1979 har kristna ofta anhållits och åtalats för hot mot den nationella säkerheten eller för spionage. Nu när Sveriges regering inlett en politisk strukturerad dialog måste de sätta stor press på den iranska regimen att respektera mänskliga fri- och rättigheter och upphöra sin förföljelse mot kristna konvertiter.

Det civila samhällets omistliga betydelse

Svensk biståndspolitik bör föras på ett sätt så att det civila samhället stärks. Enskilda organisationer är inte bara oersättliga som genomförare av offentligt svenskt bistånd utan också mycket betydelsefulla då de ger oss enskilda människor en möjlighet att ta ansvar för utvecklingen i världen. Genom dem kan vi bidra, var och en av oss, för att bekämpa fattigdom och förtryck, och för att lindra nöd hos våra medmänniskor. Det civila samhället är en naturlig plats för människor att göra en insats och visa att det inte går att förhålla sig likgiltig inför världens utmaningar. Genom agendan för utvecklingseffektivitet har stater och andra aktörer gjort åtaganden om att erkänna civila samhället som aktörer i sin egen rätt och att säkra dess möjligheter att verka fritt. Dock begränsas människors möjlighet att organisera sig i allt större utsträckning. Ett minskat utrymme för civilsamhället är ett utvecklingshinder, då det innebär att organisationer inte kan agera aktörer för utveckling, något som bland annat Agenda 2030 slår fast som helt centralt för att de nya hållbara utvecklingsmålen ska kunna uppnås. Sverige bör sätta hårdare press på partnerländer där det civila samhällets utrymme krymper. Framför allt bör man verka för att förhindra att nya lagar stiftas som begränsar civilsamhällets, som oppositionspolitikens möjligheter att verka.

Barns och kvinnors hälsa

Den världsomspännande kraftsamlingen för att nå millenniemålen till 2015 gav resultat. Fattigdomen i världen har minskat och utvecklingen går åt rätt håll på de allra flesta områden. Fortsatt krävs dock stora insatser från de rika länderna för att komma till rätta med den fortfarande alltför höga barnadödligheten och den undermåliga mödrahälsan i många fattiga länder, främst i Afrika söder om Sahara.

För förbättrad mödrahälsa krävs långsiktigt arbete. ”Snabba lösningar”, som till exempel fler utbildade barnmorskor på plats i dessa länder, avhjälper en del av problemen. Men för verklig förändring för kvinnors och flickors situation krävs i många fall förändrade strukturer och värderingar. Många svåra skador och dödsfall i samband med förlossning sker för att modern varit alltför ung för att kroppen skulle klara av en graviditet och förlossning. Sedvänjan att unga flickor gifts bort måste aktivt motverkas på ett kulturellt och värderingsmässigt plan för att mödradödligheten ska minska. Det handlar till syvende och sist om barn och att upprätthålla barnens rätt till liv och hälsa.

Det är inte rimligt att barn i vår tid ska behöva mista livet i relativt enkla sjukdomar som diarré och lunginflammation. Vi har idag alla möjligheter att minska barnadödligheten, som till stor del beror på basala och förhållandevis enkelt avhjälpta brister i miljön runt barnen. Arbetet måste fortsätta. Just vaccinationsprogram har visat sig vara ett mycket effektivt bistånd då en relativt billig punktinsats bokstavligen kan rädda liv. Fortfarande saknar 780 miljoner människor tillgång till rent vatten i vår värld. Det har förödande konsekvenser för människors hälsa, och barn drabbas särskilt hårt. En av de sjukdomar som sprids i förorenat vatten är kolera, som varje år skördar minst 100 000 människoliv. I det krigshärjade Jemen ser vi nu det störta Kolerautbrottet i modern tid med 800 000 fall, och det ökar. Även i flyktinglägren i Bangladesh sprids sjukdomen för närvarande i en rasande fart. Det här är en sjukdom som inte borde finnas i vår värld 2017. Kristdemokraterna anser att stödet till den globala fonden och till vaccinalliansen Gavi bör höjas.

När bistånd missbrukas

I tider då miljontals människor flyr från korrupta och diktatoriska regimer måste vi börja fråga oss vad dessa länders regeringar är skyldiga att göra för att bistå den egna

befolkningen. Demokratikämpar och humanitära organisationer är framförallt i diktaturer i stort behov av omvärldens bistånd, och det är av största vikt att dessa medel främst kanaliseras via civilsamhällesorganisationer eller internationella multilaterala organisationer och inte via korrupta regimer. Sverige bör utarbeta strategier för att sätta press på mottagarländer att ta ansvar för sina medborgare och leva upp till ratificerade konventioner.

När regeringen hösten 2014 erkände Palestina som stat ställdes inga motkrav. Kristdemokraterna var kritiska då, liksom nu, och anser att erkännandet skedde på ett både förhastat och ogenomtänkt sätt. Vi ser hur Palestina fortsätter att utvecklas i fel riktning. Uppvigling till våld, indoktrinering och hatpropaganda är fortsatt vardagsmat i regionen.

Det är angeläget att stödja den palestinska civilbefolkningen. Självklart ska Sverige tillsammans med EU och andra internationella aktörer arbeta för demokrati och mänskliga rättigheter i palestinska områden, det ligger även i Israels intresse. Men när biståndsmedel motverkar sitt eget syfte och i själva verket bidrar till fördjupade motsättningar är det hög tid att agera. Kristdemokraterna kräver att politiken gentemot och biståndet till den palestinska myndigheten görs om i grunden och att inget bilateralt bistånd ges till den Palestinska myndigheten så länge insatser går till terrorhyllningar och uppvigling till våld mot Israel.

Sofia Damm (KD)

Andreas Carlson (KD)

Tuve Skånberg (KD)

Mikael Oscarsson (KD)